

LEKKER IN LISSABON!

De stad van de fado, tapas, heerlijke pastéis de Belém, mooie miradouros en schattige maar o zo handige trams. Lissabon, de stad op zeven heuvels, is heerlijk om te bezoeken met vriendinnen, alleen of met het gezin. De Reismeiden bezochten met de feministische bril op de stad.

DOOR DE REISMEIDEN

Laten we beginnen met een geschiedenislesje over de witte stad. Volgens de legende is Lissabon gesticht door de Griekse held Odysseus tijdens zijn lange tocht naar huis, de Odyssee. Rond 1200 v. Chr. ontstond er een Fenicische handelspost. De Feniciërs noemden de stad Allis Ubbo, wat ‘veilige haven’ betekent. Rond 200 v. Chr. werd de stad veroverd door de Romeinen. De stad was vervolgens enkele eeuwen toneel van veroveringen die we niet allemaal zullen noteren in dit artikel. Wel belangrijk om nog te noemen is de aardbeving in 1755. Het was een zware: er zouden zo’n vijftienduizend doden zijn gevallen. De invloed van de wederopbouw is nog steeds zichtbaar. Uit archeologisch onderzoek blijkt dat er al in de zesde eeuw v. Chr. mensen woonden bij het Castelo de São Jorge. De heuvel werd gebruikt door lokale Keltische en Iberische stammen, maar ook andere volkeren lieten er hun sporen achter. Het diende als fort, paleis en in de moderne tijd als opleidingscentrum voor arme kinderen. Tegenwoordig is het een prachtige ruïne boven de stad die de klim zeker waard is vanwege het mooie uitzicht over Lissabon (13).

Wijken met winkels, pubs en restaurants
Vanuit het Castelo de São Jorge zie je dat de stad bestaat uit verschillende wijken. Tussen de Taag en het Castelo ligt de wijk Alfama, de oudste wijk

van Lissabon. Een idyllisch geheel met smalle straatjes, kleurige gevels, wasgoed aan het balkon (7) en vele trappen en steegjes waar menig influencer Instagramwaardige foto’s maakt. Je vindt hier veel cafeetjes met fadomuziek, daarover later meer. Baixa is de echte winkelwijk van Lissabon. De bekende winkelstraat is Rua Augusta (4), met de bekende ketens maar ook lokale winkels. Aan het einde van deze straat richting de Taag loop je tegen de Arco Rua da Augusta aan. Dit gebouw in de vorm van een triomfboog is na de zware aardbeving in 1755 gebouwd ter herinnering aan die tijd. De Elevador de Santa Justa is niet zomaar een lift, maar eentje in prachtige neogotische stijl (11). Het verbindt de benedenstad met de bovenstad; een hoogteverschil van 32 meter. Een echte *miradouro*, oftewel uitkijkpunt (1+3). Ook het Praça de Dom Pedro IV met twee fonteinen (2) en een groot standbeeld is een mooi plein om te bezoeken. Een andere leuke wijk is Bairro Alto. Hier vind je veel hippe restaurants en pubs. Ook de wijk Belém is een aanrader. Je vindt hier de Torre de Belém en het Mosteiro dos Jerónimos. De bijzondere bezienswaardigheden staan op de werelderfgoedlijst van Unesco. Vanaf de toren heb je prachtig uitzicht over de Taag. Zoetekauwen moeten zeker deze wijk bezoeken. De pastéis de Belém of pastéis de nata (2) zijn dé lekkernijen uit Portugal. Het verhaal gaat dat de oorspronkelijke pastéis zijn ontwikkeld door vrouwen: de nonnen

4

5

6

in Belém van de abdij Mosteiro dos Jerónimos. Ze gebruikten eiwit als stijfsl voor hun kleding. Om de eierdooiers niet te hoeven weggooien, bedachten ze een recept voor een taartje waarin dit kon worden verwerkt. De Reismeid van dit artikel werd door het thuisfront lekker gemaakt met tips waar je de beste pasteitjes kunt eten. Romige room, knisperend vers bladerdeeg, poedersuiker en wat kaneel. Yum! Er werd aangeraden om bij Confeitaria de Belém de zoete lekkernij te halen, vooral als het je eerste keer was. In 1837 maakte deze bakker de taartjes met eieren, deeg en room volgens zijn geheime recept. Dat geheim is tot op de dag van vandaag het best bewaarde geheim van Belém.

Buiten het centrum vind je de Ponte 25 de Abril, een iconische brug over de Taag. Je waant je in San Francisco, want de brug lijkt als twee druppels

water op de Golden Gate Bridge. Hij is dan ook ontworpen door dezelfde architect. Aan het einde van de brug staat op een hoge heuvel het indrukwekkende Monumento Cristo Rei. Je kunt het met een lift bezoeken en daar is het uitzicht wederom uniek. Mocht je de tienduizend stappen al hebben bereikt of flinke spierpijn in je kuiten van het vele lopen hebben, dan is het heel leuk om met tram 28 door de wijken een rondrit te maken (6). Je gaat door de wijken Alfama, Baixa en Graça, dat is een rit van een klein uurtje. Er staat vaak een lange wachtrij voor de populaire tram, dus ga vroeg.

Wereldtentoonstelling
In 1998 vond de wereldtentoonstelling in Lissabon (Lisbon World Exposition) plaats. Een tentoonstelling die maar liefst elf miljoen bezoekers trok in 132 dagen. Het thema was: de Oceanen, een erfgoed voor de toekomst. Voor de tentoonstellingen werden er in het

7

3

oosten van Lissabon nieuwe gebouwen gebouwd, nieuwe infrastructuur aangelegd en de Vasco da Gama-brug (vernoemd naar een Portugese ontdekkingsreiziger) gerealiseerd: met zijn twaalf kilometer lengte de op één na langste brug van Europa. Eén van de populairste attracties was het Oceaanpaviljoen, dat na de tentoonstelling werd omgebouwd tot het Oceanário de Lisboa. Dat laatste is leuk om te bezoeken, ook zonder kinderen. Het is een van de grootste aquariums van Europa en qua ontwerp lijkt het op een vliegdekschip. Je loopt om het aquarium heen, zodat je telkens weer iets nieuws ziet: hondshaaien, spinkrabben, pinguïns, zeeotters, zonnebloemsterren, luipaardhaaien, koralen, kwallen en anemoonvissen (8). Een goede tip is om online kaarten te kopen, zodat je niet in de lange rij hoeft te staan voor de toegang. Achter het gebouw staat een kabelbaan, de telecabines (12), waarin je mooi uitzicht hebt op het park Parque das Nações van de wereldtentoonstelling van destijds en op de eerdergenoemde lange brug.

Het Portugese levenslied

In de arme wijken van Lissabon is de Fadomuziek ontstaan, oftewel het Portugese levenslied. Fado is de stem van de vele gemoedstoestanden: verdriet, *saudade* (weemoed), blijheid en liefde. Het werd vroeger in kroegen gezongen, tegenwoordig waardeert

een groter publiek de zangkunst en wordt het ook ten gehore gebracht in populaire uitgaansgelegenheden. Het staat zelfs op de lijst van immaterieel cultureel erfgoed van Unesco. Het werd en wordt veel gezongen door vrouwen. De eerste grote ster van de fado was Maria Severa (1820-1846), dochter van een kroegbazin en prostituee. Ze trad vaak op met haar gitaar. In het begin werd fado gezongen in kroegen en bordelen en werd het geassocieerd met misdaad. Pas rond 1900 vond er een omslag plaats en werd de zangkunst door het hele volk gewaardeerd. Amália Rodrigues (1920-1999) wordt beschouwd als één van de belangrijkste en invloedrijkste Fadozangeressen ooit. Haar verhaal klinkt als een Disneyfilm: ze komt uit een arme familie en zong voor wat geld in de kroegen bij de haven. Ze wordt ontdekt en groeit in de jaren vijftig uit tot een wereldster in Spanje, Brazilië, de Verenigde Staten en Latijns-Amerika. Eén van de bekendste liederen van haar is *Uma casa Portuguesa*. Nog steeds is het Portugese levenslied populair, zangeressen als Ana Moura, Carminho en Cristina Branco staan bekend om hun prachtige fadomuziek. In de wijken Alfama en Bairro Alto zijn er nog steeds veel Fadoclubs te vinden.

Street art

In de wijken kom je veel street art (14) tegen. De indrukwekkende kunstwerken zijn vaak gemaakt door internationaal bekende graffiti-artists. De bekende artiest Vhils maakte een eerbetoon aan de beroemde Fadozangeres Amália Rodrigues. Maar je komt ook een portret tegen van de schrijfster Sophia de Mello Breyner Andresen door kunstenaar Daniel Eime. Of één van mensenrechtenadvocate Marielle Franco door Vhills.

To shop: kleding, tegels en boeken

Avenida da Liberdade is de PC Hooftstraat van Lissabon, je vindt er de winkels van Maje, Louis Vuitton, Boss, Gucci en Max Mara. De bekende en wat goedkopere modeketens zijn op de Rua Augusta in de wijk Baixa. In Alfama is de winkel van Vanessa Marques Cabacinha: Azulejo's de Fachada (5). Ze verkoopt er tegels met traditionele patronen, maar dan in hippe kleuren. Ze zijn allemaal met de hand beschilderd en leuk bijvoorbeeld als onderzetters voor thuis. Een mooi aandenken aan Lissabon. In de wijk Chiado (9) is de oudste boekenwinkel ter wereld: Livraria Bertrand Chiado. Volgens het Guinness Book of World Records opende de winkel in 1732 de deuren, inmiddels is het onderdeel van een keten. Er zit ook een klein cafédeeltje in de winkel waar je je aangeschafte leesvoer kunt verorberen onder het genot van een kopje koffie.

Eten en drinken

Van al dat lopen word je hongerig en dorstig. De koffiecultuur is belangrijk in Portugal. In de ochtend wordt er een *bica* gedronken: espresso met veel suiker. Je vindt veel koffietentjes in de stad, vaak kun je er een pastéis de nata bij krijgen. Het is vast vloeken in de kerk, maar deze Reismeid kwam ook graag bij Copenhagen Coffee Lab in Bairro Alto, al was het maar vanwege de plantaardige melk die ze er voor in de koffie hadden. Rondom de pleinen en bekende wijken zijn veel tapasrestaurants. De Reismeid at onder andere bij Bastardo vanwege de leuke naam en de rooftopbar van Hotel Mundial. We zijn fan van de chef Marlene Vieira, de eigenaresse van Marlene Restaurant, Zunzum Gastrobar en een eigen foodcorner in een grote foodhall. In haar restaurants staan duurzaamheid, lokaal en de Portugese keuken centraal. Ze is van jongs af aan al aan het koken. In 2009 deed ze voor het eerst mee aan de Chef Cook of the Year, een wedstrijd waar vooral veel mannen aan meedoen. Ze vertelt: *"I believe I'm an inspiration to other women. I want to always do good cooking and also challenge society by showing that professional cooking is also a world of women where they can and do know, lead and create, as well or better than men!"* Waarvan akte.

En tot slot nog een tip voor een foodhall: Time Out Market (Mercado da Ribeira). Veel bekende restaurants, en Marlene Vieira ook, hebben hier een eigen kiosk. De keuze is er reuze.